

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3146

Vragen van het lid **Wiersma** (VVD) aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat over *het artikel «Verstager urges stakebuilding to block Chinese takeovers»* (ingezonden 15 april 2020).

Antwoord van Minister **Wiebes** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 15 juni 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 2596.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Verstager urges stakebuilding to block Chinese takeovers»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Herkent u het geschetste beeld ook voor Nederland dat sommige bedrijven door de coronacrisis nu extra kwetsbaar zijn voor (ongewenste) overnames? Kunt u dit toelichten, bijvoorbeeld voor type bedrijven en specifieke sectoren waar de risico's groter zijn?

Antwoord 2

Zonder twijfel hebben bedrijven in sommige branches, vooral die direct lijden onder de noodzakelijke coronamaatregelen, hun marktwaarde zien dalen. In Nederland is dit ook zo, hoewel wellicht – door de relatief forse steunmaatregelen – minder dan in sommige andere delen van de wereld. Daardoor kunnen bedrijven goedkoper worden overgenomen. Dat biedt echter voor Nederlandse bedrijven tegelijkertijd kansen.

Daar staat tegenover dat potentiële overnemende bedrijven, vooral die in dezelfde branches, hun buffers hebben moeten aanspreken en daarmee een kleinere oorlogskas hebben. Wat per saldo het effect is, is moeilijk te zeggen. Vooral nog is geen sprake van een overnamegolf.

¹ <https://www.ft.com/content/e14f24c7-e47a-4c22-8cf3-f629da62b0a7>

Vraag 3

Wat vindt u van het voorstel van Eurocommissaris Vestager dat landen extra maatregelen mogen nemen om bedrijven te beschermen tegen vijandelijke overnames?

Antwoord 3

De Commissie benadrukt net als het kabinet dat directe buitenlandse investeringen bijdragen aan onze werkgelegenheid, ons innovatievermogen en onze concurrentiekracht, ook juist in tijden van economisch herstel. Tegelijkertijd erkent het kabinet de noodzaak die de Eurocommissaris schetst om in tijden van (corona)crisis extra waakzaam te zijn op ongewenste overnames of investeringen. Het kabinet staat daarom in beginsel positief tegenover het voorstel van Eurocommissaris Vestager voor het nemen van extra maatregelen om bedrijven te beschermen tegen vijandelijke overnames. We houden daarom proactief de vinger aan de pols bij marktontwikkelingen, zodat bij mogelijke ongewenste overnames en investeringen tijdig gereageerd kan worden indien risico's voor de nationale veiligheid ontstaan.

Vraag 4

Heeft u nu extra aandacht voor deze risico's? Hoe gaat Nederland daar mee om? Welk instrumentarium is daarbij voor handen?

Antwoord 4

Het kabinet is recent betrokken geweest bij dreigende overnames van enkele kennisintensieve bedrijven door Chinese partijen, hoewel deze niet direct gerelateerd zijn aan de coronacrisis. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan de uitbreiding van het beschikbare instrumentarium om ongewenste overnames en investeringen te voorkomen.

Bedrijven beschikken zelf over mogelijkheden om zich te beschermen tegen vijandige overnames. Zo kent het Nederlandse ondernemingsrecht een aantal reguliere beschermingsmaatregelen, waaronder blokkeringsmaatregelen en – indien het een beursgenoteerde onderneming betreft – het uitgeven van prioriteitsaandelen of beschermings-preferente aandelen of het buitenplaatsen van bepaalde strategische activa. Daarnaast ligt het wetsvoorstel Bedenktijd door het bestuur van een beursvennootschap momenteel voor in uw Kamer. Dit voorstel kan aanvullende bescherming bieden in geval van een vijandige overname. Op 17 april 2020 heeft uw Kamer de Nota naar aanleiding van het verslag ontvangen.

In uitzonderlijke gevallen, wanneer er sprake is van risico's voor onze nationale veiligheid, zal de overheid in moeten kunnen grijpen bij overnames of investeringen. Het kabinet ontwikkelt hiervoor zowel sectorspecifiek als generiek instrumentarium.

Op 11 november 2019 is uw Kamer geïnformeerd over de implementatie van de EU-verordening voor de screening van buitenlandse directe investeringen (Kamerstuk 30 821, nr. 97). De Uitvoeringswet hiervoor wordt naar verwachting voor de zomer naar uw Kamer verstuurd. In dezelfde brief bent u ook geïnformeerd over het breder wetsvoorstel voor een stelsel van investeringstoetsing op risico's voor de nationale veiligheid. Dit stelsel gaat toezien op de screening van overnames en investeringen binnen aanbieders van de vitale processen of vitale infrastructuur en bij ondernemingen die technologieën ontwikkelen die raken aan nationale veiligheid. Het wetsvoorstel voor de brede investeringstoets wordt naar verwachting eind 2020 aan uw Kamer aangeboden. Daarnaast werkt het kabinet ook aan sectorspecifieke wetgeving voor toetsing op risico's voor de nationale veiligheid bij overnames en investeringen in de defensie-industrie, ter borging van de Nederlandse technologische en industriële basis (Kamerstuk 31 125, nr. 108).

Deze investeringstoetsen vormen een aanvulling op de bestaande sectorale investeringstoetsen voor de gasector en de elektriciteitssector. Het wetsvoorstel Ongewenste Zeggenschap Telecommunicatie, dat op 19 mei 2020 door de Eerste Kamer is aangenomen, zal bij inwerkingtreding voorzien in het toetsen van overnames en investeringen in de IT- en telecomsector (Kamerstuk 35 153, A).

Vraag 5

Deelt u de mening dat de coronacrisis ongewenste overnames van belangrijke bedrijven, banen en technologie kan aanwakkeren en dat Nederland proactief op deze risico's moet screenen? Welke stappen zet u om extra alert te zijn op de door Eurocommissaris Verstager genoemde risico's?

Antwoord 5

In aanvulling op het in ontwikkeling zijnde instrumentarium heeft het kabinet op 2 juni 2020 aangekondigd een peildatum op te nemen in het wetsvoorstel investeringstoets op risico's voor de nationale veiligheid (Kamerstuk 30 821, nr. 113). Het opnemen van deze peildatum 2 juni 2020 in de toekomstige wet heeft tot gevolg dat na inwerkingtreding van de wet, overnames en investeringen die vanaf 2 juni 2020 zijn gedaan, met terugwerkende kracht getoetst kunnen worden wanneer daar vanuit de bescherming van onze nationale veiligheid aanleiding voor is. Tegelijkertijd wordt het mogelijk strategisch gedrag van ondernemingen of investeerders in aanloop naar de inwerkingtreding te voorkomen. Op deze manier zet het kabinet zich proactief in om ongewenste overnames of investeringen met risico's voor de nationale veiligheid tegen de achtergrond van de coronacrisis te voorkomen.